

Skaffa dig en MP3-spelare i sommar!



1695:-

BenQ JoyBee 125 256Mb

Senaste MP3-spelaren från BenQ. Stödjer ljudformaten MP3/WMA och WAV. FM-radio med inspelningsfunktion samt röstinspelningsfunktion. Finns även i silverutförande.

artid: BEJB125-256BL



EXPRESSEN



M3 REKOMMENDERAR
M3 DIGITAL WORLD #2 2004

PC FÖR ALLA
Nr 4/2004

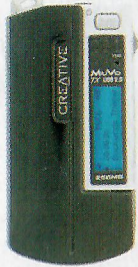
BRA KÖP PC
hemma

1895:-

iAUDiO4 256Mb svart

iAUDiO4 är den nya generationens MP3-spelare som riktar sig till dem som kräver något utöver det vanliga vad gäller design, ljudkvalitet och funktionalitet. iAUDiO4 har även stöd för filformaten WMA, WAV m fl och är dessutom utrustad med FM-radio samt inspelningsfunktion. Finns även i silverutförande samt 128Mb/512Mb.

artid: IAUD4BL-256



BRA KÖP PC
hemma

1495:-

Creative MuVo TX 256Mb

Creative® MuVo TX 256Mb kombinerar snygg design, bärbarhet och blixtsnabb USB 2.0-överföring. Den lagrar upp till 4 timmar musik i MP3 eller 8 timmar i WMA och klarar upp till 15 timmar kontinuerlig speltid på ett AAA-batteri.

artid: CREMUVOTX



2095:-

JoS MP-130 256Mb

Jens of Sweden (JoS) MP-130 fungerar utan program eller sladdar som MP3-spelare, FM-radio, diktafon och dataminne. Spelarens nya och förbättrade funktioner är bland annat klocka, alarm, längre batteritid, bättre ljud, enklare menyer och förmåga att spela in direkt från stereon samt stöd för formatet OGG. Finns även med 128Mb eller 512Mb minne

artid: JOSMP130-256

Samtliga priser angivna inklusive moms.

datorbutiken.com
- Hela Sveriges datorbutik

Handla kontant, på avbetalning eller via studentlån!
För företag erbjuder vi även leasing och HemPC!
- Se vår hemsida för mer information!

Internet: www.datorbutiken.com
E-mail: Se vår hemsida under "Kontakta oss"
Tel: 046-238100

ALLT DU BEHÖVER VETA

GÖR DIN EGEN

BILAGA I PC HEMMA NR 9 PRIS 29,00

HEMSIDA

EN TIDNING ATT SPARA • 32 SIDOR VIKTIGT VETANDE

WEBBDESIGN FRÅN GRUNDEN

**STEG
FÖR
STEG!**
PRAKTISKA
GUIDER

- BILDER PÅ RÄTT SÄTT
- SKAPA SNYGG TEXT
- SÅ HAMNAR SIDAN PÅ NÄTET
- HYPERLÄNKARNA GER LIV
- LÄR DIG ENKEL HTML-KOD
- DET HÄR BEHÖVER DU

Gör en egen hemsida
4:e upplagan



Skapa själv på Internet

Lägg upp en egen hemsida

Bladet
Arbeta med text
Länkar
Bilder
Tabeller
Start & video
Söma
Interaktiva hemsidor

400 sidor

400 sidor

400 sidor

PC
hemma

Utdrag ur Lättpocket
Gör en egen hemsida
av Jesper Ek och
Ulrika Eriksson

TA STEGET UT PÅ NÄTET!

Egen server

395 :-

i månaden

FS DATA

Möjligheternas webbhotell



WWW.FSDATA.SE • TEL. 020-91 75 00

INNEHÅLL:

SNABBSTART

Du kommer långt på bara fem minuter

KODA FÖR INTERNET

Med html-kod kan du låta kreativiteten styra

STABIL BAS

Gör rätt från början och spara tid och energi

SKRIV TILL ALLA

Nå hela världen med din snygga text

4

KLICKA VIDARE

Länkar är ett av fundamenten för webben

VISA BILDER

Inte bara snygga, utan rätt också

LADDAD SIDA

Nå ut i cyberrymden

8

14

22

26

29



Publicera och bli smartare

Att skriva är utvecklande. Det öppnar en kreativ ådra hos oss människor och låter oss utvecklas och det föder nya idéer. Men att bara skriva för byrålådan är inte lika utvecklande som att visa upp det du skriver för andra. Om du publicerar det du skriver eller fotograferar måste du vässa både dina argument och dina talanger eftersom publiken kommer att ha åsikter.

Jag tror inte att Newton skulle ha kommit fram till sin teori om rörelse och gravitation om han stannat kvar på den bondgård i Woolsthorpe där han föddes. Hans intellekt var stort, men det intellektuella motstånd han stötte på i Cambridge tvingade honom att tänka ännu större. Visst var Picasso begåvad, men om han inte visat sina målningar och stött på kritik från både sin far och från lärare på konstskolan San Fernando i Barcelona där han studerade, skulle han kanske inte vågat gå

så långt som han gjorde. Det här gäller alla människor, inte bara genier.

Förut i världshistorien var man tvungen att vara ofattbart rik eller mäktig för att kunna trycka en bok med sina egna tankar. Nu kan du tala om för miljoner människor vad du tycker och känner för bara några hundra kronor om år.

En egen hemsida kanske kan göra dig till en ny Newton eller Picasso. Känslan av att miljoner andra människor kan läsa och kommentera det du skrivit ger inte bara huvudbry, det är en utmaning också. Plötsligt blir dina ord viktiga och de kan förändra världen. Läs den här bilagan och gör din egen hemsida, på köpet får du såväl oinskränkt makt över ordet och en skarpare hjärna.

Mycket nöje!

Paul Bogatir
Redaktör



Paul Bogatir
Redaktör



Micke Lilja
Form
Texter:
Jesper Ek
Ulrika Eriksson

SNABBSTART

Att göra en enkel hemsida är... enkelt! På bara 20 minuter är du färdig med din första webbproduktion.

Du måste tillgång till några verktyg för att göra hemsidor. Först och främst behöver du en webbläsare, exempelvis Netscape Navigator eller Internet Explorer, för att kunna se på din färdiga hemsida. Du behöver också någon enkel textredigerare. Vi använder Anteckningar som du hittar under Tillbehör bland programmen under Startmenyn.

Eftersom du ska göra din personliga hemsida blir det också mycket roligare om du har ett foto på dig själv. Det ska vara lagrat i en bildfil av formatet GIF eller JPEG. Om du inte har någon lämplig bild på dig själv kan du provisoriskt ta vilken bild som helst och byta senare.

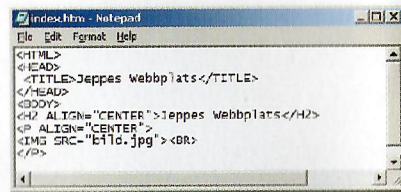
Nu kommer jag att skapa en hemsida som passar för just mig. På en hemsida är det vanligt att man berättar lite om sig själv. Byt ut all min text mot text som beskriver dig. Skapa en mapp där du tänker spara alla dina webbfiler. Flytta bilden på dig själv dit och ge den filnamnet bild.gif eller bild.jpg beroende på om det är en GIF- eller JPEG-bild. Starta Anteckningar och skapa ett nytt dokument. Skriv sedan in följande text:

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE>Jepptes Webbplats</TITLE>
</HEAD>
```

Det som står mellan symbolerna <TITLE> och </TITLE> blir webbsidans titel. Som du säkert förstår skriver du ditt eget namn där istället. Vi har faktiskt redan nu gjort en viktig del av webbsidan. Fortsätt nu i samma fil och skriv:

```
<H2 ALIGN="CENTER">Jepptes Webbplats</H2>
<P ALIGN="CENTER">
<IMG SRC="bild.jpg"><BR>
</P>
```

Om din bild var en GIF-bild skriver du förstås bild.gif istället för bild.jpg ovan. Spara nu det du har gjort med namnet index.htm. Spara filen i samma mapp som du valt ut att lägga alla webbfiler i, alltså kata-



Så här ska det se ut så långt.

logen där bilden på dig själv finns.

Vi fortsätter. Skriv något liknande i din fil:
*Hej och välkommen till mitt russin i cyberkakan!
Jag heter Jeppe, eller kallas, om man ska vara petnoga.*

Jag är en grabb i mina bästa år som tycker om allt möjligt.

Nedan har du några av mina intressen:
Spara igen.

I nästa textstycke tänkte vi att du ska beskriva dina intressen kortfattat. Du måste noga skriva alla konstiga textsymboler som inte ser ut som vanliga svenska exakt som vi gjort. Annars blir det fel. Den svenska texten kan du byta ut mot annan text.

```
<UL>
<LI>Sjöa
<LI>Laga mat
<LI>Sova
<LI>Spela gitarr
<LI>Sjöa
</UL>
```

Skriv om så många av dina intressen du vill, men kom bara ihåg att skriva framför varje intresse du beskriver. Spara igen!

Man måste ju också ha några hyperlänkar på sin hemsida. Därför gör vi en liten avdelning för det också. Nu vill ju du säkert inte ha samma hyperlänkar som vi, så om du kan så får du naturligtvis byta ut dem. Om du inte kan, så kan du skriva in våra så länge och byta ut dem senare när du har läst lite mer i bilagan.

```
<H3>Coola länkar</H3>
<UL>
<LI>Lär dig laga mat:
<A HREF="http://www.lagamat.nu">laga MAT</A>
<LI>En bra gitarrist:
<A HREF="http://www.satriani.com">Gitarrdrifblare</A>
<LI>En bra sajt. :)
<A HREF="http://www.spider.se">Spider</A>
</UL>
```

Spara igen! Nu kan man från din hemsida med ett klick omedelbart förflytta sig till exempelvis Joe Satrianis hemsida. Eftersom du anar att din fina sida kommer att översvämmas av besökare måste ju dessa också kunna nå en på något sätt. Därför är det bra att lägga ut en länk till ens e-postadress. Så här ser det ut:

```
Skicka e-post till oss på adressen:
<A HREF="mailto:info@spider.se"> info@spider.se</A>
```

Glöm inte att byta ut e-postadressen (som står efter mailto:) mot din egen e-postadress. Annars kommer vi att få alla dina brev.

Nu är sidan i princip klar. Det sista vi gör är att lägga in en sidfot med information om senaste uppdatering samt copyright.

```
<HR>
Senast uppdaterad: <P>2003-05-30</P><BR>
Webbmater Ulrika Eriksson<BR>
Copyright Jesper Ek & Ulrika Eriksson 2003
</BODY>
</HTML>
```

Klart! Nu är allt färdigskrivet. Spara igen. Så här ser den färdiga filen ut:

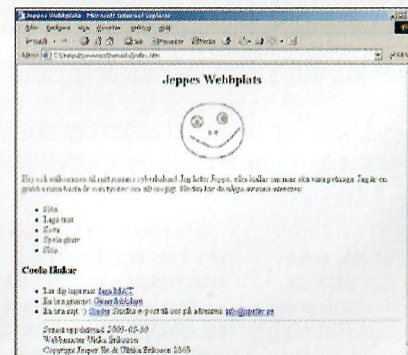
```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE>Jepptes Webbplats</TITLE>
</HEAD>
<BODY>
<H2 ALIGN="CENTER">Jepptes Webbplats</H2>
<P ALIGN="CENTER">
<IMG SRC="bild.jpg"><BR>
</P>
Hej och välkommen till mitt russin i cyberkakan!
Jag heter Jeppe, eller kallas, om man ska vara petnoga.
Jag är en grabb i mina bästa år som tycker om allt möjligt.
```

```
Nedan har du några av mina intressen:
<UL>
<LI>Sjöa
<LI>Laga mat
<LI>Sova
<LI>Spela gitarr
<LI>Sjöa
</UL>
<H3>Coola länkar</H3>
<UL>
<LI>Lär dig laga mat:
<A HREF="http://www.lagamat.nu">laga MAT</A>
<LI>En bra gitarrist:
<A HREF="http://www.satriani.com">Gitarrdrifblare</A>
<LI>En bra sajt. :)
<A HREF="http://www.spider.se">Spider</A>
Skicka e-post till oss på adressen:
<A HREF="mailto:info@spider.se">info@spider.se</A>
<HR>
Senast uppdaterad: <P>2003-05-30</P><BR>
Webbmater Ulrika Eriksson<BR>
Copyright Jesper Ek & Ulrika Eriksson 2003
</BODY>
</HTML>
```

Testa med Explorer

Nu är det dags att kolla resultatet. Starta därför Explorer, eller vad du nu använder för program. Öppna sedan sidan genom att välja File, Open Page (eller Arkiv, Öppna eller liknande beroende på vilken webbläsare, vilket språk samt vilken version av webbläsaren du använder) och leta reda på filen index.htm i den mapp du skapat.

Om din webbläsare är ansluten till www kan du också prova att klicka på hyperlänkarna.



Inte så pjåkigt för en nybörjare...

Dessutom används följande symboler:



Används för att understryka viktiga moment och termer som du bör komma ihåg.



Ger information av något slag, ofta då något nytt begrepp eller ord lanseras.



Tips på hur du kan göra i olika situationer.



Varnar för farliga kommandon och problem som kan uppstå.



Ger förslag på genvägar som kan förenkla och snabba upp ditt arbete.



Browser, surfbräda, www-läsare och bläddrare är andra vanliga namn på webbläsare. Vi kommer i huvudsak att använda orden webbläsare och surfbräda i denna bilaga.



Opera är ytterligare en webbläsare som faller många i smaken. <http://www.opera.com/> är adressen.

<HTML> HEMSIDANS EGET SPRÅK

**Ta ditt första steg mot att bli en webbdesigner.
HTML är både enkelt och roligt.**

För att skapa en hemsida måste man använda ett speciellt "språk" som kallas HTML (vilket är en förkortning för HyperText Markup Language). HTML består av en massa styrkoder som man kombinerar på olika sätt för att bygga upp hemsidan. HTML-kommandon kallas en massa spännande saker och i den här bilagan kommer vi att växla mellan orden taggar och kommandon vilket alltså betyder samma sak. Koder, styrkoder samt märken är också vanliga ord.

Webbläsaren läser HTML

När man har skapat en hemsida med hjälp av HTML måste man ju också kunna titta på den. Och för det krävs en webbläsare. Webbläsaren tolkar de olika koder som bygger upp sidan och presenterar alltihop. Det finns många webbläsare men de mest populära idag är Netscape Navigator och Internet Explorer. Båda dessa finns i olika versioner. Internet Explorer är den mest använda webbläsaren idag, även om många fortfarande använder Netscape Navigator.

ATT VÄLJA VERKTYG

Som vi skrev tidigare används ett speciellt "språk" som kallas HTML för att skapa hemsidor. För att skapa HTML-kod finns det två olika sätt att gå tillväga på, antingen skriver du koden i en texteditor, till exempel Anteckningar, eller så använder du en speciell HTML-editor.

Texteditorer

Att använda en texteditor eller ordbehandlare är det "klassiska" sättet. Du skriver då in texten och formaterar den med olika taggar samt lägger in olika länkar till bilder.

Vi kommer i den här bilagan att använda oss av programmet Anteckningar som finns i alla versioner av Windows. Om du har ett favoritordbehandlingsprogram du vill använda som till exempel Word eller WordPerfect, går även det alldeles ut-

märkt bara du gör på rätt sätt. De flesta ordbehandlare lägger nämligen till egna styrkoder när man sparar dokumentet på vanligt sätt.

Därför är det viktigt att du sparar det du skriver som ren text, eller ASCII som det också kallas. Använder du till exempel Word så innebär det att du väljer Arkiv, Spara som och sedan alternativet Endast text i listrutan Filformat.

HTML-editorer

Det finns också olika verktyg där man

Om du inte har någon av dessa rekommenderas det att du laddar hem någon av dem. Nescapes hemsida hittar du här: home.netscape.com/ och Microsoft Internet Explorer kan du ladda ner från adressen: www.microsoft.com/windows/ie/.

Det här behöver du

För att du ska kunna skapa en hemsida och kunna lägga upp den på en webbplats, måste vissa kriterier vara uppfyllda.

• Program

Du måste ha programvara. För att skapa hemsidorna går det bra med vilken texteditor som helst, till exempel Anteckningar i Windows. En webbläsare som exempelvis Internet Explorer är ett måste, för att du ska kunna se hur dina webbsidor ser ut. Du måste också ha ett program för att skicka upp dina sidor till din internet-leverantör. Du måste också ha tillgång till internet.

• Webbplats

När du skaffar ett konto hos en internet-leverantör får du tillgång till internet så att du kan ge dig ut och surfa. Du brukar också få tillgång till e-post och dessutom är det vanligt att du får lite utrymme för att skapa en egen webbplats. På den här platsen kan du alltså lägga upp dina hemsidor. Ett annat vanligt namn för webbplats är sajt (efter engelskans site). Ibland hör man också webbsajt eller www-sajt. Oftast har man flera sidor på en sajt och sidorna kallas då för webbsidor eller www-sidor. Om det är så att du mot förmodan inte har något utrymme för egna hemsidor hos din leverantör, finns det olika ställen på internet där du kan lägga upp din hemsida gratis.

Vad består hemsidan av?

En hemsida består som tidigare nämnts av en massa text och bilder samt kanske också ljud och animationer. När du skapar en "vanlig" sida bestående av endast text innebär detta också att du klarar dig med en enda fil (eller ett enda dokument om du föredrar den benämningen). Men när du börjar lägga in bilder, ljud och video, så innebär det också att varje bild eller ljudfil eller videofiler eller vad det nu är också är en separat fil. Har du en hemsida med tre bilder och en ljudfil har du alltså fem filer totalt - hemsidan plus de andra fyra filerna. Har du flera sidor innebär detta naturligtvis också flera filer, en fil per sida.

Filformat

Oavsett vilket program du använder för att skapa dina hemsidor är det viktigt att de har rätt filformat (efternamn). Filformatet måste sluta på htm eller html. Sparar du en fil med namnet test så får du alltså själv lägga till filformatet .htm, så att det totala namnet blir test.htm. Det har ingen betydelse om du använder .htm eller .html som filändelse.

Stora eller små tecken i filnamn

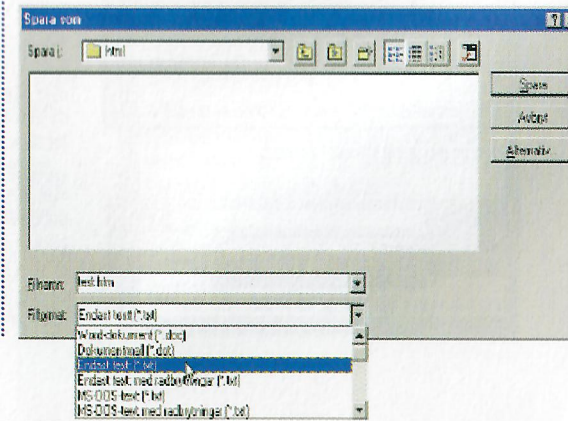
När man arbetar i Windows så spelar det ingen roll om man använder stora eller små bokstäver i filnamnen, filerna betraktas på samma sätt ändå. På internet är det dock i många fall operativsystemet Unix som gäller.

Och där är det en annan femma. För Unix är namnen Index.htm och index.htm två olika filer. Så det gäller att passa sig vid namngivningen av filer så man inte biter sig i tummen.

Det bästa är att kontinuerligt använda sig av små bokstäver i filnamnen.

istället för att skriva in olika koder, "designar" hemsidan som man vill ha den. När man är nöjd klickar man på en knapp och vips så genereras all HTML-kod, utan att du behöver skriva en enda rad. Är det någon detalj man inte är nöjd med kan man alltid gå in och peta manuellt på just dessa ställen. Det finns flera olika program för att skapa hemsidor att välja mellan. Mer om det sedan.

Spara filen som endast text om du använder Word.



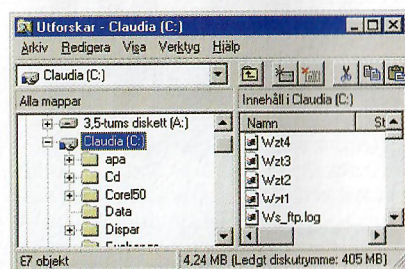
Ordet konto kan låta förvirrande, men det innebär bara att du får dig tilldelat ett abonnemang hos en internet-leverantör med anslutning, e-post och (förhoppningsvis) också utrymme för egna hemsidor.



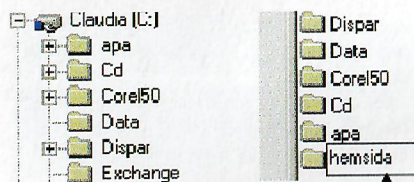
Om du inte ser filändelserna i Utforskaren kan du gå in via meny Verktyg och Mappalternativ. Växla därefter över till fliken Visa och avmarkera alternativet Dölj filtillägg för kända filtyper.

BYGG EN

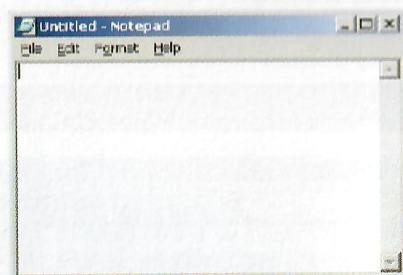
Cör allt så enkelt och strukturerat som möjligt från början. Då kan du lägga mer tid på att göra snygga sidor.



Utforskaren i Windows.



Skapa en mapp där du sparar dina hemsidor.



Programmet Anteckningar i Windows.



Välj filformatet Alla filer för att se dina htm- eller html-filer.

För att undvika svårlosta problem bör du vara noggrann när du bygger upp dina webbsidor. Börja med en logisk mappstruktur som du enkelt kan hitta i. Först bör du skapa en mapp (eller flera) där du sparar de sidor du gjort (plus eventuella bildfiler och andra filer).

Windows

För att skapa en mapp i Windows kan du göra på flera sätt. Ett är att använda Utforskaren som du kommer åt genom att klicka på startknappen, välja alternativet Program och sedan Utforskaren.

Markera sedan den mapp i vilken du vill placera den nya mappen. Vill du exempelvis lägga den direkt under enhet C så markerar du enhet C som på föregående bild. Välj sedan Arkiv, Skapa, Mapp.

I det högra fönstret skapas en ny mapp där du ska skriva in namnet på mappen. Skriv in ett lämpligt namn, till exempel hemsida och tryck sedan på RETUR.

Öppna Anteckningar

Sedan har turen kommit till att välja program. Du får naturligtvis använda vilket program du vill, vi kommer att använda programmet Anteckningar. I Windows kommer du åt programmet genom att klicka på startknappen, välja alternativet Program, Tillbehör och sedan Anteckningar.

Vi skrev detta i det förra kapitlet, men tar det igen ifall du missade det. När du sparar en hemsida med Anteckningar måste filtillägget sluta på htm eller html. Sparar du en fil med namnet test så får du alltså själv lägga till filtillägget .htm, så att det totala namnet blir test.htm.

Att tänka på när du ska öppna filer som slutar på htm eller html är att det i normala fall inte går att dubbelklicka på den, det vill säga om man dubbelklickar på den öppnas istället oftast en webbläsare som laddar in filen. För att öppna en fil för redigering får man istället göra detta inifrån Anteckningar. Då måste man också tänka på att

GRUND

välja filformatet Alla filer, annars kommer man inte att se filen som ju slutar på htm eller html och inte txt vilket är Anteckningars vanliga tillägg för filer.

Skriv HTML

När man sedan har startat Anteckningar är turen kommen till att skriva HTML som ju är det man använder för att bygga upp en hemsida.

HTML-kod byggs upp av så kallade märken eller taggar. Dessa är inneslutna inom mindre-än- och större-än-tecken, < x >. Exempel på typiska taggar kan se ut så här:

```
<HTML>
<B>
</B>
```

Det som står innanför < x > visas inte på skärmen, eftersom www-läsaren vet att allt som står innanför < x > ska tolkas som HTML-taggar. Många taggar kan man skriva rätt och slätt mitt i sin löpande text så att de utför något just där, exempelvis ger en ny rad. Men det finns ännu fler taggar som har en starttagg och en sluttagg, så att taggarna hamnar i en sorts parstruktur i HTML-filen.

Skapa en mall

Alla HTML-dokument har en viss grundläggande struktur, som alltid ser likadan ut. Den består av två delar, ett huvud som innehåller allmänna inställningar för sidan, samt en kropp som innehåller allt det som ska synas på webbsidan. Strukturen byggs upp på följande sätt:

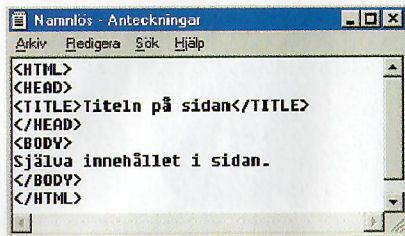
- Man inleder alltid med <HTML>.
 - Man fortsätter med huvudet <HEAD> ... </HEAD>, som innehåller webbsidans titel inneslutet inom <TITLE> namn </TITLE>.
 - Sedan kroppen, omgärdad av <BODY> och </BODY>.
 - Sist avslutar man dokumentet med </HTML>.
- En bra idé är därför att skapa en mall som man

sedan utgår ifrån när man skapar sina sidor. Den kan se ut så här:

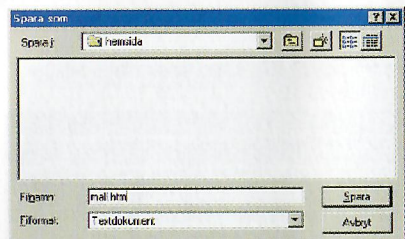
```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE>Titeln på sidan</TITLE>
</HEAD>
<BODY>
Själva innehållet i sidan.
</BODY>
</HTML>
```

5 saker som är bra att veta om taggar:

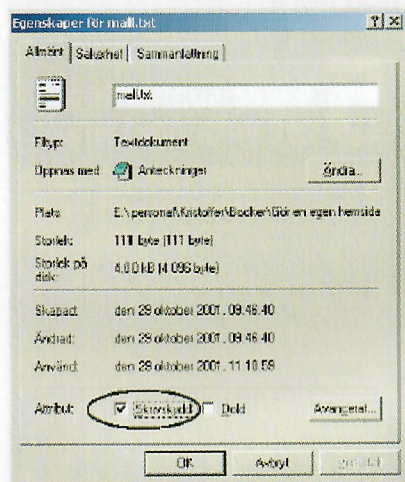
1. Taggar innesluts alltid inom tecknen <> (mindre- och större-än-tecken). Exempelvis .
2. De flesta taggar står i par och omger den text eller de objekt som de påverkar. De fungerar ungefär som av/på-knappar. Den första taggen aktiverar kommandot och den sista stänger av. Exempelvis text . (Det finns undantag från denna regel som vi senare ska se.)
3. Den andra taggen i ett par börjar alltid med tecknet / (ett snedstreck). Exempelvis .
4. När man nästlar taggar inom varandra gäller regeln att den första taggen också är den sista. Först in, sist ut kan man säga. Exempelvis <l> text </l> .
5. Många taggar tar attribut som i sin tur kan ta olika värden för att ändra hur taggen ska uppföra sig.



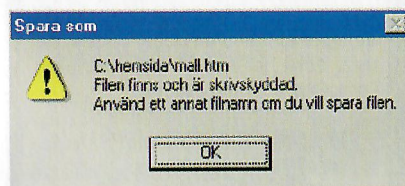
Vår mall i Anteckningar.



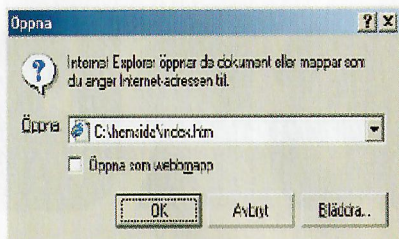
Spara filen med namnet mall.htm i mappen/katalogen du skapade.



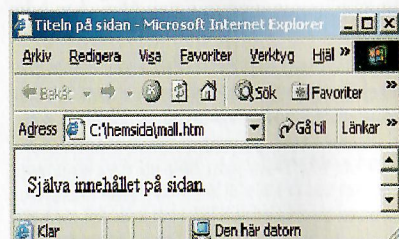
Skrivskyddad filen.



Så här ser det ut när filen är skrivskyddad.



Mallen ser ut ungefär så här i IE 6.0.



Inga taggar kommer att synas på din hemsida.

Om vi använder Anteckningar

Spara filen med namnet mall.htm i mappen/katalogen du skapade. För att du nu inte ska skriva sönder mallen varje gång du använder den så är ett bra tips att skrivskydda filen.

Windows skrivskyddar du filen genom att högerklicka på den och sedan välja Egenskaper i snabbmenyn som öppnas. I dialogrutan som visas markerar du kryssrutan Skrivskyddad och klickar sedan på OK. Det innebär att du inte riskerar att skriva över filen av misstag. Försöker du spara den med samma namn visas en dialogruta som talar om att det inte går. Om du väljer Arkiv, Spara så öppnas dialogrutan Spara som automatiskt, där kan du skriva in ett annat namn för filen.

Se din sida i Explorer

När du skapar dina sidor vill du naturligtvis se hur de ser ut i din webbläsare. För att göra det kan du antingen dubbelklicka på webbfilen eller (bättre) öppna filen från din webbläsare vilket är lite smidigare.

Om vi till exempel har sparat sidan mall.htm i mappen c:\hemsida så öppnar vi den bara genom att välja Arkiv, Öppna (IE 6.0) och sedan klicka på knappen Bläddra och leta reda på filen.

Tanka hem bilder

Vissa bilder kan du ladda hem direkt till din dator genom att klicka på bilden. Det markerar du genom att föra musen över bilden. Om den förvandlas till en hand, är det antingen en länk eller också en bild som du kan ta hem. Om bilden inte är klickbar kan du ladda ner den i alla fall genom att högerklicka på bilden och sedan välja Save Image As (eller Spara bild som eller motsvarande) i snabbmenyn som öppnas. Du får snart läsa mer om hur bilder fungerar som länkar.

Bättre med rätt verktyg

Du kan med mycket enkla medel, som Anteckningar och Paint, vilka följer med operativsystemet Windows, skapa utomordentliga webbsidor och bilder att lägga ut på nätet. Att utnyttja mer avancerade program kan ändå vara till stor hjälp vid ska-

HUR DU SKRIVER TAGGAR

När du skriver in dina taggar spelar det ingen roll om du skriver dem med gemener eller versaler. <HTML>, <html> och <HtMl> är alltså samma sak.

Skriver du taggarna med stora bokstäver kan du enkelt skilja ut HTML-kod från texten på sidan.

Små bokstäver går å andra sidan snabbare att skriva. De flesta HTML-editorer markerar dessutom upp HTML-kod med färgkoder, vilket gör att taggarna ändå är tillräckligt utmärkande. I denna bilaga använder vi stora bokstäver till HTML-taggar för läsbarhetens skull.

Det finns heller ingen regel för hur du ska ställa upp de olika taggarna. Det går lika bra att skriva:

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE>Min sida</TITLE>
</HEAD>
<BODY>
Hej
</BODY>
</HTML>
```

som att skriva:

```
<HTML><HEAD><TITLE>Min sida</TITLE>
</HEAD><BODY>Hej</BODY></HTML>
```

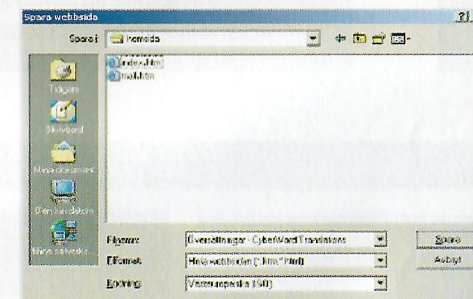
Det är dock överlägset enklare att följa strukturen i koden om du ställer upp det på det första sättet. Det är också enklare att skilja taggar från text om man skriver dem versalt varför det också är att föredra. Men här gör du naturligtvis som du vill.

Vad som dock är viktigt är att taggarna kommer i rätt ordning. Taggarna <HEAD><TITLE> text </TITLE> </HEAD> ska exempelvis komma i den ordningen och inte <HEAD><TITLE> text </HEAD></TITLE> eller liknande.

Det går bra att stjäla

Det finns många hemsidor på webben som du kan hämta idéer ifrån. Det är bara att hämta hem HTML-koden för sidan. Med några snabba klick kan du då titta på koden, plocka lite idéer och göra en ännu fräckare hemsida! Beroende på vilken webbläsare du har går det till på lite olika sätt men oftast så väljer du Arkiv, Spara som eller File, Save as om du har en engelsk webbläsare.

Sedan kan du titta på filen/hemsidan i lugn och ro. Vill du inte hämta hem filen kan du titta på koden direkt genom att välja View, Page Source (eller Visa, Källa eller liknande).



Spara HTML-filer.

- 1. Alla bilder och dylika externa objekt som finns på sidan får du inte med dig på detta sätt. Dessa måste du ladda ner separat. Det beror naturligtvis på att dessa ligger som separata filer. Vill du bara titta på koden är det inte något problem.
- 2. Det finns något som heter copyright. Det gör att du inte ska planka en sida! Att titta hur någon annan har gjort där emot är ju inte förbjudet. Passa dig också för bilder. Det är inte alls säkert att du kan använda dig av en ball bild som någon annan har på sin hemsida. Är du osäker så fråga! (Genom att skicka e-post exempelvis.)

RÄTT FRÅN BÖRJAN

pandet av hemsidor. Här kommer vi att titta på en del verktyg som kan vara bra att ha när man skapar hemsidor.

HTML-editorer

Snart kan du det mesta om HTML och hemsidor som är värt att veta och det är bra för det kommer du har stor nytta av. Det börjar dock bli allt vanligare att man använder sig av speciella program, så kallade HTML-editorer för att skapa hemsidor.

Fördelar med en HTML-editor

Det finns flera fördelar med att använda en HTML-editor jämfört med att koda själv. Några av de viktigaste nedan.

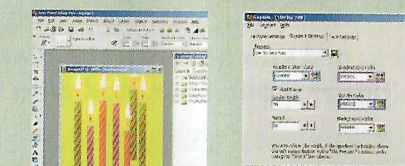
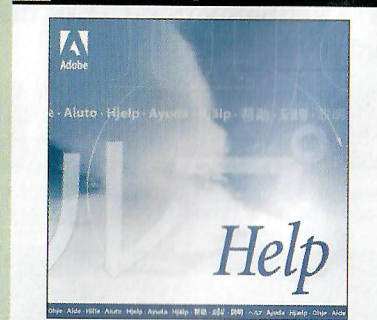
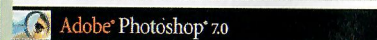
- Det går fort. Eftersom man slipper att skriva in alla taggar går det naturligtvis fortare att skapa hemsidor med en HTML-editor.
- Man minskar risken för att göra fel. Många taggar har en jobbig syntax vilket gör att det är lätt att missa här och där. Den risken finns inte i en HTML-editor.
- Man ser hela tiden hur sidan kommer att se ut. Många HTML-editorer (WYSIWYG-programmen, What You See Is What You Get, det vill säga slutresultatet blir det man ser på skärmen) visar direkt hur sidan kommer att se ut med olika formateringar, bilder osv. Det är naturligtvis bra. När man skriver direkt i en texteditor har man oftast inte en aning om hur sidan kommer att se ut.

• Man behöver inte kunna HTML. Med en bra HTML-editor klarar man sig faktiskt riktigt bra utan att kunna ett endaste dugg om HTML. Men trots allt är det tämligen ofta man vill gå in och peta i koden så det underlättar garanterat om man kan HTML. Men det går att klara sig utan.

Finns det inga nackdelar då? Jo, man har aldrig den där totala kontrollen som man har när man kodar själv. Många HTML-editorer genererar också ganska dålig HTML-kod som ibland inte fungerar alls som det är tänkt för alla webbläsare. Men HTML-editorerna blir allt bättre så snart är det mesta av den manuella kodningen ett minne blott. Än så länge är det alltid vissa saker som inte fungerar som man har tänkt sig eller som inte går att göra med en HTML-editor. Då får man gå in och peta i koden manuellt. Ibland blir det också konstiga fel när man använder sig av en HTML-editor. Då krävs det att man kan HTML så att man kan gå in och rätta till misstagen i HTML-koden. Som tidigare nämnts finns det ett stort antal HTML-editorer att välja mellan och ett problem är naturligtvis vilken HTML-editor man ska använda sig av. Vi har valt att använda Netscape Composer. Dels för att den är bra, dels för att den går att hämta med från nätet. När det gäller grundläggande operationer, fungerar de flesta HTML-editorer någorlunda likartat så därför kan du hänga med i filosofin för hur det går till även om du använder ett annat verktyg.

Bildverktyg

Med största sannolikhet kommer du att ha bilder på din hemsida: vanliga bilder, bakgrundsbilder och bilder som knappar. Även om du inte skapar dina bilder själv, kan du behöva anpassa dessa till webben och så att de passar för just din hemsida. Många HTML-editorer har inbyggda funktioner för bildredigering, men det kan ända vara bra att ha ett separat program.



Bakgrundsbilder
Med Reptile från Sausage Software kan man skapa vackra bakgrundsbilder. Dessutom är det helt gratis. Du kan hämta det från denna adress: <http://www.sausage.com/supertoolz/reptile2.html>

Paint Shop Pro
Ett mycket bra bildbehandlingsprogram är Paint Shop Pro från Jasc Software. Du kan ladda ner en trettio dagars provversion från <http://www.jasc.com>. Priset är bra mycket lägre än för Photoshop.

Photoshop

Photoshop är ett verktyg från Adobe och har allt du behöver för att redigera bilder. Det finns på adressen <http://www.adobe.se/products/photoshop>. Du kan prova Photoshop gratis i trettio dagar. I Photoshop kan man skapa och redigera bilder i allehanda format. Du kan göra animationer, klickbara bilder, 3D-effekter. Om du tycker att Photoshop kostar skjortan kan du istället skaffa dig en variant av programmet som heter Photoshop Elements, som är billigare men ändå innehåller de vanligaste funktionerna.

UnFREEZ 2.1



GIF-animeringar

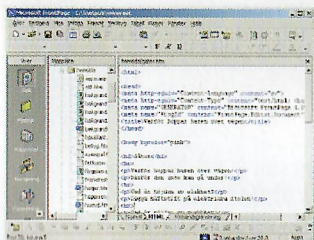
Ett program som är mycket enkelt och gratis är UnFREEZ, vilket kan laddas hem från följande adress: <http://www.whitsoftdev.com/unfreez/>

RÄTT FRÅN BÖRJAN

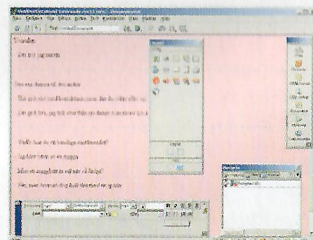


Du kan prova både FrontPage och Dreamweaver gratis under period, men sedan kostar det. Vill du inte betala dyra licenspengar för ett program, kan du istället arbeta med något av de gratisprogram som finns. Många av dessa håller mycket gott kvalitet och duger gott.

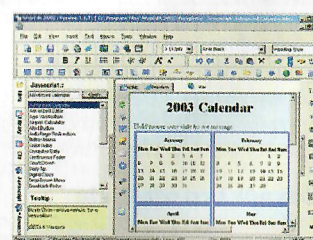
HTML-EDITORER



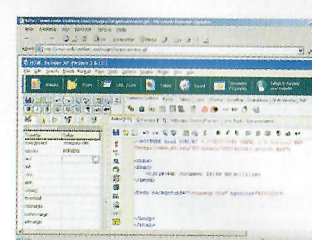
FrontPage
FrontPage är en HTML-editor utvecklad av Microsoft. Du behöver alltså inte kunna ett dugg om HTML för att skapa webbsidor! Fördelar du att koda för hand gör du det i HTML-läget. Inuti FrontPage finns också ett förhandsgranska-läge, där man kan se ungefär hur sidan kommer att se ut i webbläsaren. Är du van att arbeta i en Office-miljö känner du snabbt igen dig bland menyer och verktygsfält.



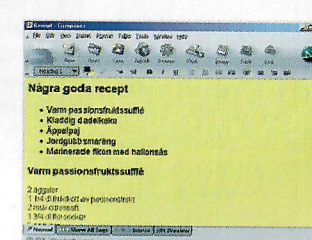
Dreamweaver
Här kan man enkelt växla mellan kodläge och designläge. I Dreamweaver finns det smidiga funktioner för att infoga dynamiska effekter, utan att man behöver kunna JavaScript.



WebEdit 2002
WebEdit 2002 är en fri HTML-editor och kan laddas ner från följande adress: <http://www.colin.harman3.btinternet.co.uk/webedit.html>
I WebEdit skapar man sidorna i HTML-läge. En förhandsgranskningsfunktion finns också inbyggd. Editorn är utrustad med guider för att skapa tabeller, bygga ramsidor och infoga bilder. Man får också tillgång till diverse JavaScript, som man enkelt kan klippa och klistra in på sidorna.



HTML Builder XP
Ytterligare en bra HTML-editor är HTML Builder XP. Den finns på adressen <http://www.code-builders.com>. Även här arbetar man i HTML-läge, och man kan förhandsgranska sidan inuti editorn. Det finns gott om funktioner för att skapa tabeller, listor, formulär och annat. Knappar och menyer är enkla och tydliga. Det finns också smidiga hjälpmedel om man vill skapa mer avancerade sidor med dynamisk HTML.



Netscape Composer
Netscape Composer ingår i Netscape 7.0-paketet som du kan hämta hem från Netscapes hemsida som finns på adressen: www.netscape.com/.

TEXT



För rubriker behöver du inte lägga in koder för nytt stycke. Det finns inbyggd i rubriker-na.



En annan sak har säkert den uppmärksamma läsaren noterat. Kodmallen vi använder oss av följer inte exakt mallen vi/du skapade i förra kapitlet. Vi har minskat på det lite för att spara utrymme. Du kan naturligtvis använda den mall du skapade. Huvudsaken är att alla kommandon är med och står i rätt ordning.

ORDET BLIR

Dina ord kan påverka världen. Via webben kan du nå ut till miljoner människor med dina tankar.

I det förra kapitlet fick du lära dig de mest grundläggande begreppen i HTML och de olika beståndsdelarna i ett HTML-dokument. Nu är det dags att sätta igång på riktigt och skapa användbara webbsidor. I det här kapitlet kommer du att få lära dig allt som behövs för att du på www ska kunna presentera text på bästa sätt.

Sätt en rubrik

Inom journalistiken används rubriker för att framhäva vad avsnitten i texten handlar om, och så fungerar det även inom HTML. När en nätsurfare besöker dina webbsidor vill ju han eller hon snabbt få reda på vad som finns på din sida. I HTML finns stöd för sex olika rubriktyper. En rubrik inleds med taggen <Hx> (där x ska ersättas av en siffra mellan 1 och 6). Därefter följer det som ska stå i själva rubriken, och rubriken avslutas förstas med </Hx>. H:t står för Heading, alltså det engelska ordet för rubrik.

<H1> är den största och passar bra som huvudrubrik på en sida. <H6> är minst av alla, och är nästan lika liten som vanlig text (om inte mindre). Vanligtvis brukar alla rubriker skrivas med fet text för att synas så bra som möjligt, men varje webbläsare får själv bestämma hur en rubrik ska se ut och med vilket typsnitt det ska visas.

En rubrik hamnar alltid på en ny rad med lagom tomrum ovanför, så att den verkligen framträder ur texten. När rubriken avslutas med </Hx> görs ånyo en radframmatning, så att den efterföljande texten inte fortsätter på samma rad som rubriken, vilket inte vore särskilt snyggt. Här är rubrikerna och hur de ser ut. Först koden:

```
<HTML><HEAD>
<TITLE>Olika rubriker</TITLE>
</HEAD><BODY>
<H1>Detta är rubrik 1: H1</H1>
<H2>Detta är rubrik 2: H2</H2>
<H3>Detta är rubrik 3: H3</H3>
<H4>Detta är rubrik 4: H4</H4>
```

```
<H5>Detta är rubrik 5: H5</H5>
<H6>Detta är rubrik 6: H6</H6>
</BODY></HTML>
```

Så här ser det ut i Internet Explorer.



Du har nu fått ett ganska kraftfullt hjälpmedel för att kunna göra texten på dina webbsidor attraktiv. Genom att formatera dina HTML-dokument med olika typer av rubriker kan du få alla som tittar på dina sidor att snabbt bilda sig en uppfattning om vad som finns att hämta.

Enkla formateringar

• Ny rad och nytt stycke

Ofta vill man tvinga fram en ny rad i texten på en hemsida. Ungefär som att trycka på RETUR i ett ordbehandlingsprogram alltså.

Att trycka på RETUR när man skriver text för en hemsida gör dock ingen människa glad, för det märks inget. Istället måste man använda sig av en tagg och taggen ifråga är
. (Lägg märke till att
 är en tagg som inte behöver någon sluttagg - </BR> finns alltså inte.)

Det finns två taggar för stycken, taggarna <P>

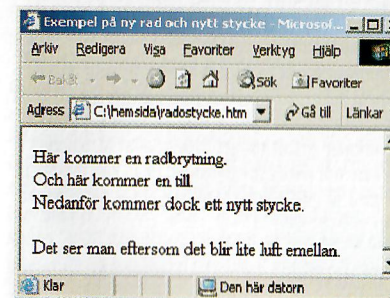
MÄKTIGARE

TEXT



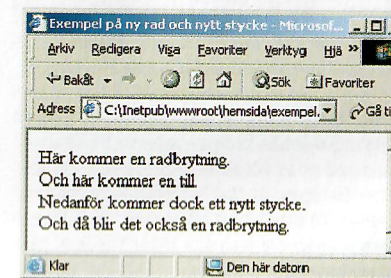
och <DIV>. Med taggen <P> kapslar man in ett stycke text och framkallar dubbla radbrytningar mot föregående text. Det är inte nödvändigt att ha med sluttaggen </P>, men kan ändå rekommenderas eftersom du då får en bättre struktur på HTML-koden. Så här kan det se ut:

```
<HTML><HEAD>
<TITLE>Exempel på ny rad och nytt stycke</TITLE>
</HEAD><BODY>
Här kommer en radbrytning.<BR>
Och här kommer en till.<BR>
Nedanför kommer dock ett nytt stycke.<P>
Det ser man eftersom det blir lite luft emellan.</P>
</BODY></HTML>
```



Med <DIV>-taggen får man fram en enkel radbrytning, precis som när man använder
:

```
<HTML><HEAD>
<TITLE>Exempel på ny rad och nytt stycke</TITLE>
</HEAD><BODY>
Här kommer en radbrytning.<BR>
Och här kommer en till.<BR>
Nedanför kommer dock ett nytt stycke.<DIV>
Och då blir det också en radbrytning.</DIV>
</BODY></HTML>
```



Du kanske undrar varför man ska använda stycketaggar när man kan få fram radbrytningar med taggen
? Svaret är det att man kan göra mycket mer med stycken än att framkalla radbrytningar, vilket du kommer att bli varse senare.

• Kursiv och fet text

För att skapa kursiv och fet text finns det en hel uppsjö med taggar man kan välja bland. För fet text är det bästa att du använder taggen , eftersom den är en fysisk formattagg. Det finns också någonting som benämns logiska formattaggar. I princip kan man säga att logiska formattaggar talar om vilken typ av text det rör sig om, medan fysiska formattaggar talar om exakt hur någonting ska formateras.

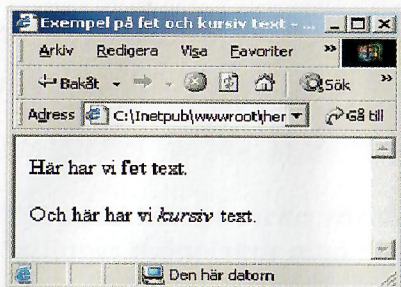
För att visa kursiv text använder du taggen <I>. Nedan kommer ett exempel.

```
<HTML><HEAD>
<TITLE>Exempel på fet och kursiv text</TITLE>
</HEAD><BODY>
<p>
Här har vi <B>fet</B> text.
</P>
<P>
Och här har vi <I>kursiv</I> text.
</P>
</BODY></HTML>
```

När du arbetar med radbrytningar ska du tänka på att nätsurfarens fönster inte behöver ha samma höjd och bredd som ditt eget. Det innebär att radbrytningarna kanske inte alls passar om fönstret har "fel" storlek. En webbsida ska se bra ut oavsett hur webbläsarfönstret är dimensionerat.



För alla taggar som står i par, krävs en sluttagg för varje starttagg. Om du exempelvis av någon anledning skriver B> räcker det inte med en -tagg för att återgå till normal text igen.



Du behöver inte använda fet text i rubriker. Rubriker visas som standard alltid med fet text.

• Under- och överstruken text

Du kan också använda dig av under- och överstruken text på sidan. För att få understruken text använder du taggen <U>. När det gäller just hemsidor är egna understrykningar oftast direkt olämpliga eftersom understrykning ofta är kännetecknet på länkar i texten.

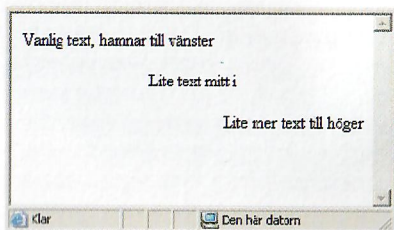
• Justerad text

Att justera texten innebär att man placerar den till vänster (standard), i mitten (centrerad) eller till höger (högerjusterad). För att centrera eller högerjustera texten finns i princip två taggar du kan använda och båda kräver ett attribut.

Dels kan du använda den bekanta stycketaggen <P> med attributet ALIGN som i sin tur tar värdena right, left och center. Dels kan du använda taggen <DIV> på samma sätt med samma attribut och värde. Så här kan det se ut:

```
<HTML><HEAD>
<TITLE>Exempel på justerad text</TITLE>
</HEAD><BODY>
Vanlig text, hamnar till vänster<BR>
<P ALIGN="center">Lite text mitt i</p>
<DIV ALIGN="right">Lite mer text till höger</DIV>
</BODY></HTML>
```

Du kan placera text över hela sidan.



• Speciella tecken och å, ä, ö...

När webbläsaren stöter på ett <-tecken tror den att den har träffat på en HTML-tag. Eftersom taggar inte skrivs ut på skärmen kommer inte <-tecknet att skrivas ut. Inte förrän tecknet > påträffas börjar texten att visas igen. Då frågar man sig förstås: Hur gör man egentligen för att få ett <-tecken att skrivas ut i ens webbtex?

Svaret är att man får ersätta sådana specialtecken i HTML-filen med konstiga teckenkoder. Sådana teckenkoder inleds alltid med tecknet &, ofta kallat ampersand, följt av en kombination som talar om vilket tecken man vill ha. Krångligt värre!

Tecknet < får man genom att i HTML-filen skriva <. It står för less than - "mindre än" på svenska. Om du vill skriva 3 < 5 i ditt webbdokument måste du alltså skriva 3 < 5 i HTML-filen. Som du förstår blir filen betydligt mer svårsläst. Men det finns tyvärr inget annat sätt att få fram vissa tecken.

De svenska tecknen å, ä, ö, Å, Ä och Ö är också specialtecken.

Det betyder att man, om man har otur, måste ersätta dem med specialkoder (som presenteras i en tabell nedan). Vi har alltså fuskat lite tidigare, när vi använt svenska tecken i vanlig text. Det fungerade bra för oss ändå, eftersom vi använder operativsystemet Windows 2000. Oavsett vilket operativsystem man använder finns det vissa tecken, exempelvis <, som man alltid måste ersätta om man vill att de ska visas rätt.

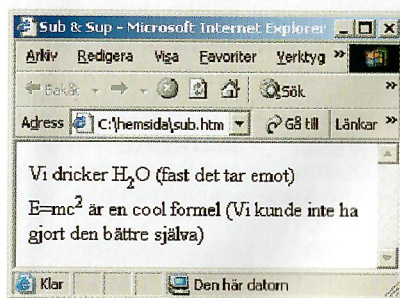
Om man är lite finurlig behöver det inte bli så jobbigt att ersätta tecken. När man har skrivit klart sin HTML-fil räcker det ju med att man använder funktionen ersätt för att byta ut alla "förbjudna" tecken mot deras specialkoder. (Man kan förstås inte göra så med < och >, som ska användas i taggar-na!)

```
<HTML><HEAD>
<TITLE>Irriterande med specialkoder!</TITLE>
</HEAD><BODY>
Det kan bli riktigt jobbigt att l&auml;sa HTML-filen
n&auml;r alla svenska tecken &auml;r utbytta mot sina
respektive specialkoder!
<P>Men tyv&auml;r; m&auml;ring;ste HTML-koden se ut
s&auml;ring; h&auml;r; på en del plattformar f&auml;r; att
undvika kr&auml;ngel!
</BODY></HTML>
```

Lägg märke till att det är viktigt att du använder rätt storlek på bokstäverna i teckenkoden. å ger tecknet å medan Å ger Å. Glöm inte heller semikolonet.



Om du använder Windows behöver du inte bry dig om att ersätta de svenska tecknen med specialkoder. Det är bara några datorplattformar som krånglar med detta, exempelvis Macintosh.



Den numeriska koden är ett alternativ till den vanliga specialkoden, om du föredrar den istället. Den fungerar för alla tecken, och ibland är det bara den koden som finns att välja på.

Färger på text och bakgrund

Det finns olika färger man kan använda sig av på sin hemsida. Dessa funktioner är kul att använda och leka med, eftersom de kan göra webbsidan så mycket färggladare! Vanligtvis är texten svart mot vit bakgrund och det blir lätt tråkigt efter ett tag. För att beskriva färger finns det två sätt.

• Exakta färgnyanser

Det finns ett sätt att mycket exakt ange vilken färgnyans man är ute efter. Egentligen går det att välja mellan hela 16 581 375 färger!

Det ställs höga krav på datorutrustningen för att det ska vara möjligt att visa 16 miljoner olika nyanser. I praktiken halkar antalet färger ner till det antal som ditt grafiska operativsystem kan visa vilket ofta är mycket mindre. För att lura ögat att tro att det finns fler färger än det finns, brukar vissa system blanda ihop en "gröt" av befintliga färger. Sådan "gröt" blir ofta ganska ful, så välj gärna någon av de sexton fördefinierade färgerna.

• Hexadecimala RGB-värden

En färg, vilken som helst, kan sägas bestå av en viss del rött, en del grönt och en del blått. Därför talar man om färgers RGB-värde. Man talar helt enkelt om hur mycket rött som ska ingå, hur mycket grönt och hur mycket blått som ska finnas i färgen. Värden mellan 0 och 255 kan väljas.

Det lite ovanliga är att värdena ska anges i det hexadecimala talsystemet, även kallat hex. Hex är mycket vanligt i datorsammanhang. Vanligtvis räknar man med tio siffror, men i hex finns hela sexton stycken "siffror" - 0-F! Efter 9 kommer A. 255 blir exempelvis FF i hex.

Man inleder en hexadecimal färgspecifikation med tecknet #. Därefter anger man i tur och ordning hur mycket rött, grönt och blått som finns i färgen. Slutligen omger man hela härligheten med citattecken. Helrött blir "#FF0000", eftersom man tar maximalt med rött (FF) och minimalt med grönt och blått (00). (Grönt blir därför "#00FF00" och blått "#0000FF".) Lila, som består av både rött och blått blir "#FF00FF". Som du ser är det enklare än vad det först ser ut att vara.

Genom att minska styrkan på delfärgerna, men behålla dess proportioner gör man färgen mörkare. Mörkare lila kan man alltså få exempelvis med "#950095". Gråa nyanser får man om man anger ungefär samma värde på rött, grönt och blått - exempelvis "#373737" för mörkgrått och "#A2A2A2" för ljusgrått. Svart är förstås "#000000" och vitt får man genom att klämma till med så mycket färg som möjligt - "#FFFFFF". Det enda sättet att hitta en lite ovanligare färg är att prova sig fram. Efter ett tag får man en känsla för hur det hela fungerar.

• Färga bakgrunden och texten

Du kan ange färg både på bakgrund och text i din sida. För att bestämma färg på bakgrunden använder du BGCOLOR, som är ett attribut till <BODY>.

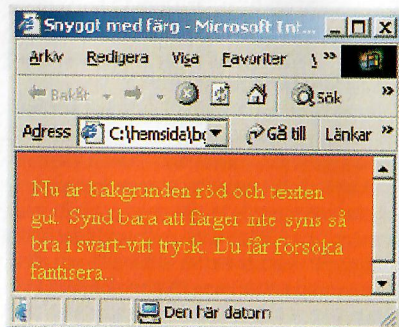
Tecken	Numerisk kod	Teckenkod
å	å	å
ä	ä	ä
ö	ö	ö
Å	Å	Å
Ä	Ä	Ä
Ö	Ö	Ö
Fast mellanslag	 	
Ó (Copyright-symbol)	©	©
<	<	<
>	>	>
&	&	&
"	"	"



BGCOLOR är ett attribut till <BODY>-taggen. Eftersom det bara får finnas en <BODY>-tagg i ett HTML-dokument är det alltså bara möjligt att ha en bakgrundsfärg på sin webbsida.

När man ställer om bakgrundsfärgen vill man även gärna ställa om textfärgen för att den ska kontrastera bra mot bakgrunden. Detta görs med attributet TEXT i <BODY> på samma sätt som med BGCOLOR. Exemplet nedan visar hur det fungerar.

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE>Snyggt med färg</TITLE>
</HEAD>
<BODY BGCOLOR="red" TEXT="#FFFFFF">
Nu är bakgrunden röd och texten gul. Synd bara att
färger inte syns så bra i svart-vitt tryck. Du får försöka
fantisera...
</BODY>
</HTML>
```



"#FFFFFF" ger gul färg. Det hade förstås gått lika bra att skriva "yellow" istället.

När det gäller kombinationen av färger bör du helst ha en ljus bakgrund med mörk text. Allra bäst läsbarhet ger svart text på vit bakgrund.

• Websäkra färger

Vill man vara helt säker på att de färger man använder återges likadant hos alla användare, oberoende av webbläsare och operativsystem, bör man hålla sig till de websäkra färgerna. Annars är risken den att det bara visas ett gytter av prickar istället för den tänkta färgen. Det finns 216 stycken websäkra färger.

En enkel regel för att hålla reda på vilka färger som kan användas är att de alla utgör en kombination av de hexadecimala värdena 00, 33, 99, CC och FF, exempelvis gult (#FFFF00), ljuslila (#FFC0FF) och mörklila (#330099).

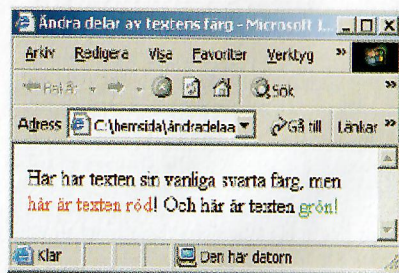
• Ändra färg på textsnuttar

Egenskaper som färg, teckensnitt och storlek kan inte sättas på stycketaggen.

Istället använder man en särskild tagg med namnet . Med attributet COLOR anger man färgen på texten.

Först när man skriver sluttaggen återgår textfärgen till normal färg.

```
<HTML><HEAD>
<TITLE>Ändra delar av textens färg</TITLE>
</HEAD><BODY>
Här har texten sin vanliga svarta färg, men
<FONT COLOR="red">här är texten röd</FONT>!
Och här är texten <FONT COLOR="#00FF00">grön!
</FONT>
</BODY></HTML>
```



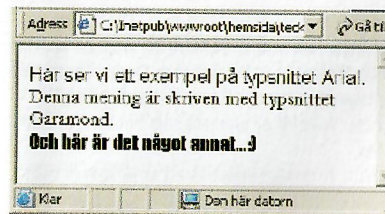
Länkar brukar som du vet ha en annorlunda färg för att de tydligt ska synas. Färger man vanlig text lurar man ögat att tro att textsnuttarna är länkar, och alla riktiga länkar göms bland de falska.

Teckensnitt

Så länge man inte har angett något annat, är det standardteckensnittet i webbläsaren som används på webbsidorna.

I de allra flesta fall är detta Times New Roman. Vill du ändra på teckensnittet använder du attributet FACE för -taggen.

```
<BODY>
<FONT FACE="arial">Här ser vi ett exempel på typsnittet
Arial.</FONT><BR>
<FONT FACE="garamond">Denna mening är skriven med
typsnittet Garamond.</FONT><BR>
<FONT FACE="impact">Och här är det något
annat...</FONT>
</BODY>
```



Lek med teckensnitt.

Man måste känna till teckensnittens benämning- ar i Windows teckensnittshanterare för att få det hela att fungera. På internet finns alla möjliga datorer och operativsystem som dessutom använder olika webbläsare och det är inte alls säkert att de har de teckensnitt som du har valt att använda. Och då kan den sida som ser helt fantastisk ut hos dig, se helt bedrövlig ut på en dator som saknar det teckensnitt du har använt dig av. Ett trick för att komma runt detta är att ange flera teckensnitt som är lika varandra i utseende. Då brukar det alltid vara något av dem som fungerar. Det gör man genom att skilja dem åt med kommatecken.

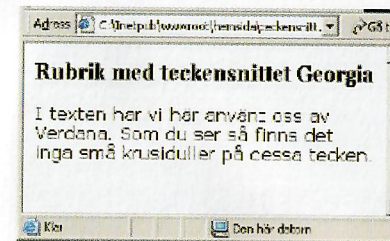
```
<FONT FACE="verdana,arial,Helvetica, Geneva">
```

I första hand visas alltså Verdana; har inte användaren det visas Arial och så vidare. Finns inte något av teckensnitten tillgängligt är det standardteckensnittet som visas.

• Val av teckensnitt

På webben är det andra teckensnitt som är lämpliga att använda än dem som används i normalt tryck. Man brukar dela in teckensnitt i olika grupper. De två huvudtyperna är antikvor (serifer) och sanserifer (linjärer). Antikvor är utrustade med så kallade seriffer, små krokar och hakar, och lämpar sig bäst i tryck. Sanserifer har en jämn tjocklek och passar bäst i löptext på webben, eftersom skärmens ljusstyrka gör att antikvorna lätt klumpar ihop sig. Exempel på antikvor är Times New Roman, Garamond och Georgia. Vanliga sanserifer är Arial, Verdana och Helvetica. I rubriker kan man använda sig av antikvor, eftersom de då utgör en kontrast mot brödtextens sanserifer. Verdana och Georgia är teckensnitt som tagits fram speciellt för skärmen.

```
<FONT FACE="Georgia"><H3>Rubrik med teckensnittet
Georgia</H3></FONT>
<FONT FACE="Verdana">I texten har vi här använt oss av
Verdana. Som du ser så finns det inga små krusiduller
på dessa tecken.</FONT>
```



Olika typsnitt sänder olika signaler.

• Storlek på text

För rubriker finns det sex stycken fasta storleksnivåer. Även för text finns det fasta storleksnivåer. De definieras av -taggens attribut SIZE. Minsta graden är värdet 1 och största graden är värdet 7. Normalstorleken är 3, och storleken på texten varierar också beroende på vilket teckensnitt man har valt.

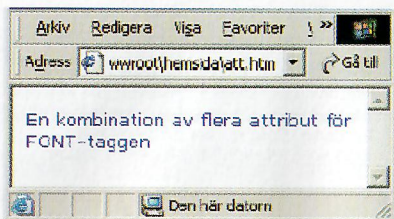
```
<HTML>
<HEAD><TITLE>Storlek på text</TITLE></HEAD>
<BODY>
<FONT SIZE="1">Den minsta storleken</FONT><BR>
<FONT SIZE="2">Lite mindre text</FONT><BR>
<FONT SIZE="3">Standardstorlek</FONT><BR>
<FONT SIZE="4">Lite större text</FONT><BR>
<FONT SIZE="5">Ännu större text</FONT><BR>
<FONT SIZE="6">Jättestor text</FONT><BR>
<FONT SIZE="7">Den största storleken</FONT><BR>
</BODY>
</HTML>
```



Experimentera med teckenstorlek.



Text med storleken 1 är kanske något för dina sidfötter? När du vill ha "finstil" text på dina sidor som inte ska synas för mycket är det en god idé att prova .



Lila text är snyggt ibland.

Som synes så är den största storleken till och med större än de fördefinierade rubrikerna. Rubriker har å andra sidan ytterligare egenskaper, som fet stil och automatisk radbrytning. Flera attribut går självfallet att kombinera. Det är bara att sätta mellanrum mellan de olika attributen. Ordningen spelar ingen roll.

```
<FONT SIZE="2" COLOR="#000099" FACE="Verdana">En
kombination av flera attribut för FONT-
taggen</FONT><BR>
```

Webbsidan kan ganska lätt bli överbelamad med -taggar. Med taggen <BASEFONT> kan du ange standardinställningar för texten. Om inget annat anges, används då dessa inställningar för texten. Taggen ska stå inom <HEAD>-taggarna på sidan.

```
<HTML>
<HEAD><TITLE>Basefont</TITLE>
<BASEFONT FACE="Arial" SIZE="4" COLOR = "darkblue">
</HEAD>
<BODY>
Texten formateras med taggen <FONT FACE="impact"
COLOR="darkred" >BASEFONT</FONT><br>
men det går att ändra egenskaperna med taggen <FONT
FACE="impact" COLOR="darkred" >FONT</FONT></BODY>
</HTML>
```



Livet som webbdesigner blir enklare med basefont.

Listor

Med listor kan man presentera information punktvis uppifrån och ned. I ordbehandlingsprogram brukar man ibland säga att man sätter bomber, eller punkter, framför de element som finns uppställda i listan.

Listor är mycket effektiva att använda när man vill presentera något i punktform. Elementen behöver inte alltid vara textstycken utan kan i princip vara vad som helst. När du skriver HTML kan du välja mellan ett gäng olika typer av listor, fem stycken för att vara noggrann. Vi ska visa de tre vanligaste.

För att skapa en lista skriver man först en starttagg och när listan är färdig skriver man respektive sluttagg. Mellan start- och sluttaggen skriver man de olika elementen som ska finnas i listan. Före varje listelement måste man (i fyra av de fem listtyperna) skriva taggen , som betyder List Item. Avslutar gör man med taggen .

• Oordnade listor

Om man vill lista vilka ingredienser man behöver för att göra pannkakor, är den oordnade listan bra, eftersom det knappast finns någon inbördes ordning mellan de olika ingredienserna. Taggen man använder för att skapa en oordnad lista är (Unordered List) och för att avsluta skriver man . Följande HTML-kod ger en snygg lista:

```
<HTML><HEAD>
<TITLE>En oordnad lista</TITLE>
</HEAD><BODY>
Exempel på en <EM>oordnad lista</EM>:
<P>Du behöver följande ingredienser för att göra pannkakor:</P>
<UL>
<LI>Mjölk</LI>
<LI>Salt</LI>
<LI>Mjölk</LI>
<LI>Ägg</LI>
</UL>
<P>Man behöver även lite fett att steka i.</P>
</BODY></HTML>
```

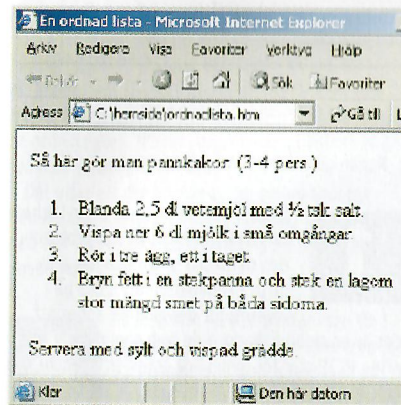
Visserligen kallas listan oordnad, men självklart skrivs elementen ut i den ordning som de är skrivna i HTML-filen!

• Ordnade listor

Om elementen i listan har någon form av inbördes ordning är den ordnade listan bra att ha. Den kallas

även numrerad lista, eftersom det framför varje listelement finns ett tal istället för en stor punkt. Taggen som används för att skapa en ordnad lista är (det betyder Ordered List) och sluttaggen är .

```
<HTML><HEAD>
<TITLE>En ordnad lista</TITLE>
</HEAD><BODY>
<P>Så här gör man pannkakor: (3-4 pers.)</P>
<OL>
<LI>Blanda 2,5 dl vetemjöl med 1 tsk salt.</LI>
<LI>Vispa ner 6 dl mjölk i små omgångar.</LI>
<LI>Rör i tre ägg, ett i taget.</LI>
<LI>Bryn fett i en stekpanna och stek en lagom stor mängd smet på båda sidorna.</LI>
</OL>
<P>Servera med sylt och vispad grädde.</P>
</BODY></HTML>
```



Blir du inte hungrig av dessa webbsidor?

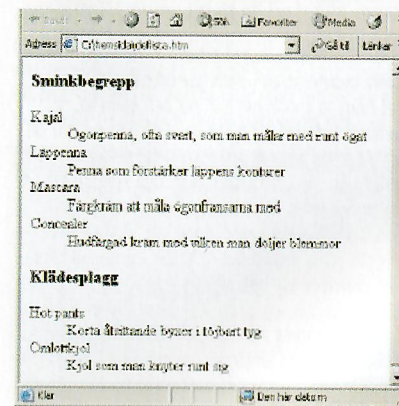
• Definitionslistor

Om man vill ge en mängd termer någon sorts förklaring (eller definition), är en definitionslista perfekt! Taggen som skapar en sådan lista är <DL> (betyder Definition List).

Vill man ha en utrymmessnål lista ger man attributet COMPACT till <DL>. Vanligtvis innebär det att definitionen börjar på samma rad som själva termen istället för att börja på nästa rad. Sluttaggen är naturligtvis </DL>.

Lägg märke till att inte används i en definitionslista! Istället skriver man <DT> före varje term som ska definieras och <DD> före själva definitionen.

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE>En definitionslista</TITLE>
</HEAD>
<BODY>
<H3>Sminkbegrepp</H3>
<DL>
<DT>Kajak</DT>
<DD>Ögonpenna, ofta svart, som man målar med runt ögat</DD>
<DT>Läppenna</DT>
<DD>Penna som förstärker läppens konturer</DD>
<DT>Mascara</DT>
<DD>Färgkräm att måla ögonfransarna med</DD>
<DT>Concealer</DT>
<DD>Hudfärgad kräm med vilken man döljer blemmor</DD>
</DL>
<H3>Klädesplagg</H3>
<DL COMPACT>
<DT>Hot pants</DT>
<DD>Korta åtsittande byxor i tøjbart tyg</DD>
<DT>Omlöttkjol</DT>
<DD>Kjol som knyter runt sig</DD>
</DL>
</BODY>
</HTML>
```



Termerna hamnar längst till vänster och definitionerna blir inskjulna åt höger.

Det är klokt att framhäva strukturen med hjälp av mellanslag i HTML-koden. Håll med om att det blir mycket enklare att se vad som är vad!



Man kan även justera textens storlek med hjälp av de taggarna <BIG>...</BIG> (ger stor text) och <SMALL>...</SMALL> (ger liten text)

DEN STARKASTE

LÄNKEN

Internets viktigaste funktion är förmågan att kunna länka till andra hemsidor och platser i din egen hemsida.

Ett av fundamenten för webben är att det baseras på så kallade hypertext. Det innebär att man lägger in olika hyperlänkar i texten som hänvisar till olika ställen. Nu ska vi titta på hur det går till att skapa egna länkar.

Om adresser och protokoll

Det finns ju en hel del datorer och hemsidor på webben. En relevant fråga är ju då hur det går till att hitta till dessa hemsidor. Att bara leta på måfå torde inte vara speciellt lyckat. Och som du säkert redan har listat ut så har varje sida en speciell adress som exakt pekar ut var den sidan finns. Ungefär som Vegagatan 4, 113 29 Stockholm alltså, fast adressen ser naturligtvis inte riktigt ut på det sättet.

En webbadress visas överst i fönstret på den webbläsare man använder. Den heter på fint språk URL (Uniform Resource Locator) och talar om vad man begärt att få se.

Vanligtvis skriver man inte in dessa adresser själv, eftersom det då skulle bli mycket jobbigt att surfa omkring på webben. Istället sköts detta automatiskt då man klickar på en länk. I länken finns nämligen adressen "gömd" så att man slipper se den på skärmen. När man sedan klickar på länken

kommer adressen väl till pass, för då vet webbläsaren att man istället vill få fram vad som finns på den platsen.

Adressen till webbsidan hittar du nästan överst i IE-fönstret i fältet Adress. Genom att själv skriva in adresser i fältet kan du tala om vilken webbsida du vill se närmast.

Nedan går vi igenom de olika delarna.

1 **http://**. Den allra första biten i adressen anger namnet på det protokoll, den datakälla som ska användas. **http://** kommer du att stöta på mycket, för det namnet anger att det är en sida på World Wide Web som man är ute efter. HTTP står för Hypertext Transfer Protocol, och är det protokoll som används för att kommunikationen mellan datorn som webbsidan finns på och din egen dator ska fungera.

2 **www.spider.se**. Efter protokollet hittar man domännamnet, som talar om var ens eftersökta sida finns. Mer exakt är det domännamnet till den dator (eller webserver som det brukar heta) där den önskade sidan finns. Den delen av URL:en är faktiskt inte så svår att förstå. Slutligen är de sista tecknen i domännamnet en landskod, och se är naturligtvis Sveriges kod. Varje land har sin egen kod, men sedan finns det också flera "övergripande" koder som används främst i USA men också över hela internet. Exempel på detta är com som anger att det rör sig om kommersiella tjänster, edu vilket används av undervisnings-

<http://www.spider.se/forum/index.html>



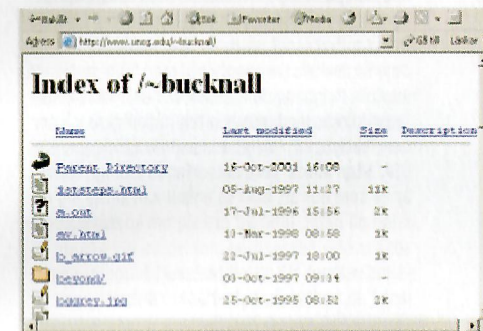
institutioner och gov vilket regeringsinstitutioner använder.

3 **forum**. Sedan hittar vi en s k sökväg till en katalog som beskriver var i webbserverns katalogstruktur man kan hitta sin webbsida. En katalogstruktur är ett smidigt sätt att strukturera upp dokument genom att placera dem i mappar (kataloger). Dessa kan i sin tur också vara placerade i mappar.

Om man har några filer med text om Beatles och några filer med brev till sina vänner skulle man kunna skapa två mappar, en med namn musik och en med namn brev och lägga filerna i respektive mapp. Därigenom får man ordning på filerna. Det är grundtanken. Ibland börjar katalognamnet med tecknet ~ (kallas ofta tilde).

Det visar att det är frågan om en användares hemkatalog. Observera att man skiljer domännamnet och sökvägen med tecknet / som brukar kallas snedstreck eller slash.

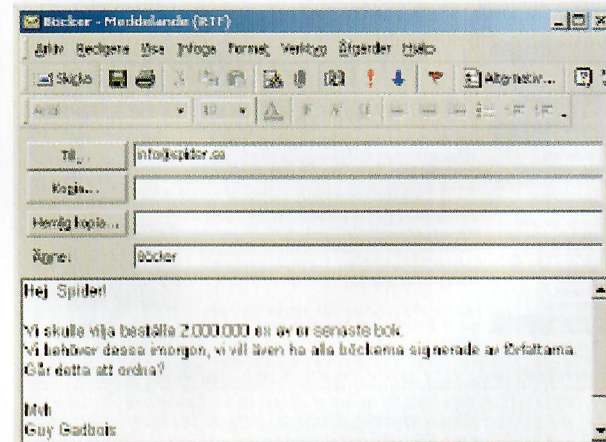
4 Sist av allt i URL:en hittar man **filnamnet**. Det är just den filen som utgör stommen i webbsidan man önskar se. Om man struntar i att skriva filnamnet antar webbservern (i de allra flesta fall) att webbläsaren letar efter en fil med namn index.html eller index.htm. Det är därför bra att döpa den första huvudsidan man har på sin webbplats till index.htm. Det gör att man kan referera till sidan genom att bara ange adressen utan filnamn. Om man istället till exempel döper huvudsidan till minsida.htm måste det namnet ingå i adressen för att man ska komma till sidan. Om filen index.htm saknas kommer webbläsaren istället att generera en lista med alla de filer och underkataloger som finns i den aktuella katalogen (eller tala om att filen saknas). Det är smidigt, för om man då ser en fil man är intresserad av behöver man bara klicka på dess filnamn så visas den istället. Lägg även här märke till att tecknet snedstreck behövs för att skilja sökvägen från filnamnet.



Tecknet kan dock utelämnas om man struntar i att skriva ett filnamn överhuvudtaget.

Lite mer om protokoll

Vi nämnde tidigare att **http://** är det protokoll som används på webben. Vi nämnde också att det finns ytterligare några protokoll som det är bra att känna till. Dessa kommer här. Protokollet **mailto:** används för e-post. Om man inleder en adress med **mailto:** följt av en e-postadress till någon, kommer ens webbläsare (med rätt inställningar) att öppna ett nytt fönster på skärmen där man kan skriva ett brev (eller e-post) och sedan skicka iväg det.



I denna katalog finns ingen fil med namnet index.html. Därför genereras en lista över kataloginnehållet istället.

Om man i URL-fältet skriver **mailto:** en e-postadress startar ens registrerade e-postprogram automatiskt. Här är det Outlook.

Protokollet ftp:// anger istället att man är intresserad av en fil som är tillgänglig via File Transfer Protocol.

Vad är hyperlänkar?

HTML betyder, som du kanske kommer ihåg, Hypertext Markup Language. Hypertext betyder att det i en text finns hyperlänkar (eller länkar) till andra textstycken. Tänk dig till exempel att du skriver en text om ett gammalt flygplan och tänker lägga upp den på en egen webbsida. Anta sedan att ett flygmuseum i USA har lagt upp detaljerad information om flygplanet på en av sina webbsidor. Då kan du i din text skriva något i stil med "Om du vill veta mer om flygplanet kan du klicka här.". När nätsurfaren klickar med muspekaren någonstans på orden "klicka här" förflyttas han vips till flygmuseet i USA. Utan länkar vore nätsurfande jobbigt, för det är de som gör att man så enkelt kan klicka sig omkring på nätet, utan att bry sig om konstiga adresser.

Hur vet man då att en textsnuttt fungerar som en länk? Jo, vanligtvis är textlänkar understruken, så att man tydligt ser dem. Dessutom har de ofta en annan färg än den omgivande texten. Därför behöver man inte skriva något i stil med "klicka här", för att webbsurfaren ska förstå att texten är en länk.

I de flesta webbläsarna har muspekaren vanligen formen av en pil. När man flyttar pekaren över en länk av något slag, ändras dess utseende till en liten hand. På så sätt vet man alltid vad som går att klicka på.



På denna sida finns mängder av länkar. All text som är understruken är länkar till andra platser på World Wide Web. När man i webbläsaren för muspekaren över en länk förvandlas den till en liten hand. (Inringat uppe till vänster i bilden.)

Lägg också märke till en annan sak: När man har placerat muspekaren på en länk ser man dessutom längst ner i webbläsarfönstrets statusrad vart den pekar.

Länkar som går till webbsidor som man nyligen besökt brukar vanligtvis ändra färg. På så sätt ser man enkelt var man redan har varit.

Attribut

Innan vi börjar berätta om hur man skapar länkar måste du lära dig en del om attribut och hur de fungerar.

I det förra kapitlet lärde du dig många olika taggar för att formatera text. På ett ställe stötte du på en tagg som tog ett attribut. Det var <P>, som tog attributet ALIGN. Nu ska vi titta lite noggrannare på vad attribut egentligen är.

Nästan alla taggar vi tittat på hittills har börjat med tecknet <, fortsatt med taggens namn och avslutats med tecknet >.

Sluttagarna har dessutom tecknet / före namnet. Formatet är alltså <NAMN>...</NAMN>. För att skapa länkar räcker inte detta till. Man måste ju på något sätt tala om till vilken adress på webben som länken pekar, utan att det ska synas i texten. Därför finns en generellare och kraftfullare form av taggar:

```
<NAMN attribut=värde>...</NAMN>
```

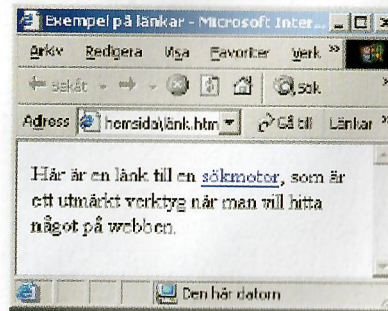
Enklare uttryckt kan man säga att man i slutet av starttaggen, före >, kan skriva dit ett attribut om man vill. Ofta kan man skriva dit många attribut på rad, och då måste man separera dem med mellanslag eller nya rader. Ofta kan man efter attributets namn skriva tecknet = följt av ett värde. Likväl som webbläsare ignorerar okända taggar, ignorerar de även okända attribut.

Lägga in hyperlänkar

Vi börjar med att lära oss hur man gör en länk till ett helt annat webbdokument. För att göra en länk till en webbsida skriver man till att börja med starttaggen . A:et står för anchor, eller ankare. Därefter skriver man vad som ska stå på själva länken. När man är klar med det skriver man , vilket betyder att länken är klar. Det som hamnar mellan starttaggen och sluttaggen blir alltså det som man kan klicka på för att följa länken dit den pekar.

Lägg märke till attributet HREF som sätts till destinationssidans URL, vilken man alltså måste känna till för att kunna skapa länken.

```
<HTML><HEAD>
<TITLE>Exempel på länkar</TITLE></HEAD>
<BODY>
<P>Här är en länk till en
<A HREF="http://www.google.com">sökmotor</A>, som är
ett utmärkt verktyg när man vill hitta något på web
ben.</P>
</BODY></HTML>
```



Du kan göra länkar till vilka webbsidor som helst på WWW.

Öppna länk i nytt fönster

Ibland kan det vara bra att låta en länk öppna sig i ett nytt, eget fönster. Annars måste man ju backa i webbläsaren för att komma tillbaka till sidan man befann sig på tidigare. För att få upp länken i ett nytt fönster lägger du till ett nytt attribut till <A>-taggen, nämligen TARGET. Här ska du också ange värdet _blank.

```
<A HREF="http://www.google.com"
TARGET="_blank">Sök</A>
```

När du klickar på länken smäller webbläsaren upp ett nytt fönster, och du kan glatt surfa runt på bägge webbplatserna samtidigt.

Relativa URL:er

Ofta är det i länkar inte nödvändigt att skriva in hela den långa och fullständiga URL:en. Om filen som man vill länka till ligger i samma katalog som filen man länkar från behöver man bara kort och gott skriva filens namn.

Om filen man vill länka till ligger långt ner i en underkatalog, skriver man bara underkatalogernas namn i ordning separerade av tecknet snedstreck (/) följt av filnamnet. Om filen ligger i en katalog som ligger ovanför den aktuella katalogen, skriver

man .. (två punkter) för att indikera en katalog uppåt.

.././elvis_presley/memphis.html är ett exempel på en relativ URL.

Den talar om att man först ska "backa tillbaka" två kataloger (eftersom vi har två stycken "../") från den position man utgår ifrån (alltså där sidan med själva länkdefinitionen finns), sedan gå in i underkatalogen med namn elvis_presley och sedan söka upp filen memphis.html.

Snurrigt? Vi kan förstå dig om du tycker det. Självklart kan du använda fullständiga URL:er om du hellre vill det. Men relativa URL:er har också den fördelen att man ofta slipper ändra länkarna om man flyttar hela sin webbkatalogstruktur, så det är bra om du på sikt lär dig handskas med relativa URL:er. Lyckligtvis är det inte så krångligt som man först tror.

E-postlänk

Du kanske vill att de som besöker din sida enkelt ska kunna skicka e-post till dig. I så fall kan du lägga in en speciallänk i stil med denna:

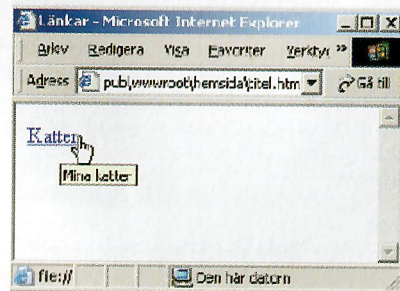
```
<P>Skriv gärna
<A HREF="mailto:guran@spider.se">ett brev</A> till
mig</P>
```

Om man klickar på länken kommer webbläsaren automatiskt (oftast) att starta ett separat e-post-program där man kan skriva ett brev. Sedan är det bara att klicka på Send-knappen för att skicka iväg brevet.

Titel

För att ytterligare förtydliga sina länkar kan man lägga till det extra attributet TITLE="En beskrivande text" i starttaggen <A>. Vanligtvis sätter man TITLE till länkdestinationens titel.

```
<BODY>
<A HREF="katter.htm" TITLE="Mina katter">Katter</A>
</BODY>
```



Med titeln kan man förklara närmare vart länken leder.

BILDER GER SIDAN LIV

Alla vill veta hur du ser ut! Med bilder blir din hemsida roligare att titta på och du kommer att få fler besökare.

Bilder tar upp betydligt mer lagringsutrymme än text. En liten bild kan motsvara tiotusentals bokstäver. Visst är det sant att en bild säger mer än tusen ord, men i gengäld får man betala med diskutrymme och längre överföringstider. Det är inte bra, därför är det viktigt att försöka få bilderna att bli så diskutrymmessnåla som möjligt. Det kan man åstadkomma på flera sätt.

Nedan är några varianter:

- Ett sätt att minska filens storlek, som man mycket lätt glömmer bort, är att helt enkelt ta bort de delar av bilden som inte är speciellt viktiga.
- Ett annat smart sätt att minska bildfilens storlek är att minska upplösningen på bilden. Att göra de minsta bildelementen större och därmed få en mindre detaljrik bild. Det kan du göra med ett bildredigeringsprogram.
- Slutligen kan man prova att minska antalet färger i bilden. Det är nästan alltid onödigt att ha en miljon färger i en bild.

Bildformat

Som du kanske känner till finns det en mängd olika typer av bildformat på datorer. World Wide Web använder sig i princip bara av två olika format - dock två mycket bra sådana: GIF och JPEG (eller JPG). De bilder du vill visa måste alltså ha detta filformat. Om du har en massa bilder du vill visa som inte har detta filformat, måste du konvertera (omvandla) bilderna.

• GIF

GIF betyder Graphics Interchange Format, och många bilder på World Wide Web är lagrade i detta

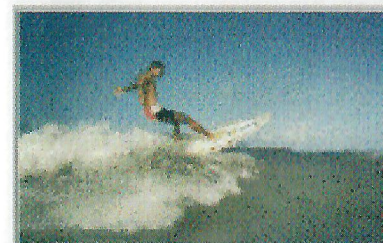
format. (När du sparar sådana bilder ska de alltid ha filtilägget gif.) När GIF-formatet utvecklades var det ovanligt att datorer kunde visa mer än 256 färger. Därför bestämde man sig för att begränsa antalet färger i en GIF-bild till just 256. Ett problem idag är att de flesta datorer kan visa många tusen olika färger, och därför kan man inte riktigt utnyttja datorernas kraft till fullo om man använder sig av GIF-formatet.

Om man accepterar att man bara kan använda 256 olika färger och konverterar sina bilder till GIF-formatet kan man emellertid glädja sig åt att bilderna alltid kommer att se exakt likadana ut som de såg ut innan man konverterade dem. GIF-bilder tar som regel upp lite lagringsutrymme, vilket förstås är bra. Allra bäst lämpar sig GIF för bilder som innehåller stora ytor i exakt samma färg. För sådana bilder blir komprimeringen mycket bra.

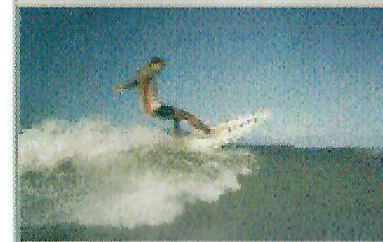
Det är GIF-formatet man använder sig av när man gör GIF-animeringar, det vill säga sätter samman flera olika GIF-bilder till en enda så att det blir en rörlig animering.

• JPEG

JPEG (som betyder Joint Photographic Experts Group) är ett bra alternativ till GIF-formatet. (JPEG-bilder ska ha filtilägget jpeg eller jpg.) JPEG använder en typ av kompression, som förstörande kompression, för att göra bilder mindre utrymmeskrävande. Man kastar bort information i bilden som det mänskliga ögat har svårt att uppfatta och gör därmed bilden mycket mindre än originalet. Denna metod lämpar sig mycket bra för fotografier, som ofta har miljontals färger.



JPEG-bild, 31 469 bytes



JPEG-bild, 4 032 bytes



GIF-bild, 27 280 bytes



JPEG-bild, 1 666 bytes

Så här ser olika komprimeringar ut.

JPEG lider inte av någon begränsning av färgantalet, och är alltså bäst för bilder som består av många färger, till exempel fotografier.

• Så liten bildfil som möjligt

När man undrar om man ska välja GIF- eller JPEG-formatet är det enklast att testa sig fram för att få en så liten bildfil som det bara går.

Gör så här:

1. Skapa först en GIF-version av bilden.
2. Gör sedan en JPEG-version med så stor kompression det går - utan att bilden blir dålig.
3. Jämför sedan GIF- och JPEG-filernas kvalitet och storlek, och välj den fil som är minst och ser bäst ut.

Bilder i dokument

Nu när du vet en del om de olika grafikformaten börjar det bli dags att lägga in bilder i dina webbsidor.

Bilderna ska inte läggas in i själva HTML-filen utan ska finnas som vanliga fristående bildfiler. Man talar i HTML-koden istället om att en viss bild ska visas genom att hänvisa till en bildfil. Du behöver bara lära dig en enda ny tagg, , för att klara av detta.

 (som är en förkortning för image) är en tagg som läggs in i HTML-koden där man vill ha en bild.

Eftersom det enda taggen ska göra är att visa en bild, har den inte någon sluttagg.

Som du förstår räcker det inte med bara kort och gott, för då har man ju inte talat om vilken bild som ska visas.

Därför har IMG ett attribut som alltid måste finnas med - SRC (förkortning för source). Efter SRC skriver man = följt av bildfilens URL inom citattecken.

Om bilden ligger i samma katalog som själva HTML-filen den ska användas i, räcker det förstås med att bara skriva bildens filnamn. Det går alltså bra att använda relativa URL:er.

Låt oss anta att vi har en bild som heter flicka.jpg i samma katalog som HTML-filen nedan:

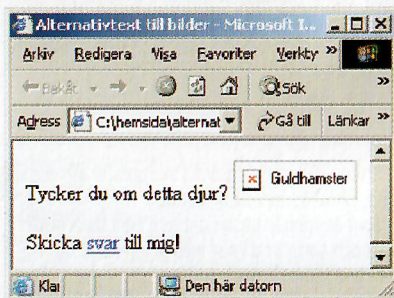
```
<HTML><HEAD>
<TITLE>Bilder i webbdokument!</TITLE>
</HEAD><BODY>
<H2>Exempel på bilder!</H2>
Här stoppas en bild <IMG SRC="flicka.jpg"> in mitt
i texten. I text kan man stoppa in bilder var som
helst!
</BODY></HTML>
```

Om det av någon anledning blir något fel när bilden ska stoppas in i webbsidan, till exempel för att

man av misstag raderat bilden, hamnar där istället en "trasig" ikon eller en ikon i form av ett frågetecken.

Varje bild kan få ett extra attribut ALT som talar om vilken text som ska visas om bilden inte visas. Detta görs genom att man inuti IMG-taggen skriver ALT="Passande alternativtext". (Om bilden visas syns förstås inte alternativtexten.)

```
<HTML><HEAD>
<TITLE>Alternativtext till bilder</TITLE>
</HEAD><BODY>
Tycker du om detta djur?
<IMG SRC="guldhamster.jpg"
ALT="Guldhamster"><P>Skicka
<A HREF="mailto:min_e-postadress">sva</A> till mig!
</BODY></HTML>
```



Utan ALT-texten skulle det vara omöjligt att förstå denna webbsida.

Attributet ALIGN

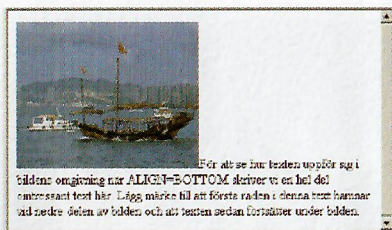
Du behöver lära dig ytterligare ett attribut till som finns i HTML.

Det heter ALIGN och påverkar hur bilden ska placeras i förhållande till texten runt omkring. Det kan ta värdet BOTTOM, MIDDLE eller TOP. (ALIGN är inte obligatoriskt, så det går bra att strunta i det om man vill.)

Titta på exemplen här under för att förstå hur det fungerar.

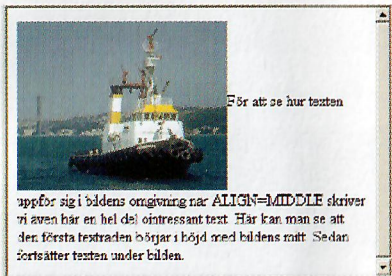
Vi börjar med ALIGN=BOTTOM.

```
<P><IMG SRC="bild1.gif" ALT="Testbild 1"
ALIGN=BOTTOM>För att se hur texten uppför sig i bildens
omgivning när ALIGN=BOTTOM skriver vi en hel del
ointressant text här. Lägga märke till att första raden i
denna text hamnar vid nedre delen av bilden och att
texten sedan fortsätter under bilden.</P>
```



Sedan testar vi vilket resultat ALIGN=MIDDLE ger:

```
<P><IMG SRC="bild2.gif" ALT="Testbild 2"
ALIGN=MIDDLE>För att se hur texten uppför sig i bildens
omgivning när ALIGN=MIDDLE skriver vi även här en hel
del ointressant text. Här kan man se att den första
textraden börjar i höjd med bildens mitt. Sedan fortsätter
texten under bilden.</P>
```



Så här ser det ut med ALIGN=TOP:

```
<P><IMG SRC="bild3.gif" ALT="Testbild" ALIGN=TOP>För
att se hur texten uppför sig i bildens omgivning när
ALIGN=TOP fortsätter vi att skriva ointressant text... Som
väntat hamnar första textraden långs med bildens topp
och sedan fortsätter texten under bilden.</P>
```



Lägg upp din hemsida på WEBBEN

Nu vill du förstås visa din nya sida på internet. Så här ser du till att vi hittar din sida och att den blir välbesökt.

För att det ska vara möjligt att skicka sidan till ett webbhotell måste du ha ett speciellt program, en ftp-klient. Ett av de bäst utvecklade programmen är WS_FTP. Det finns bland annat hos SUNET på adressen:

ftp://ftp.sunet.se/pub/simtelnet/win95/inet/ws_ftp32.zip

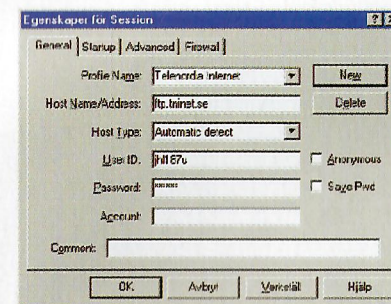
För att du sedan ska kunna lägga upp filer på din webbplats, krävs det att du har tillgång till ditt servernamn, konto-id samt lösenord. Dessa uppgifter får du från din leverantör.

Inställningar i WS_FTP

Varje gång man startar Ws_ftp öppnas dialogrutan Egenskaper för session. Det är här du ska fylla i uppgifterna för ditt konto. Det gör du genom att klicka på knappen New uppe till höger.

Beroende på vilken leverantör du har varierar naturligtvis de uppgifter du ska fylla i. Har du Telenordia kan det se ut som på bilden ovan. Har du någon annan leverantör så fyller du naturligtvis i de uppgifter som gäller för denne.

För att fylla i nya uppgifter så klickar du på knappen New till höger.



Så här kan det se ut när du ska ladda upp hemsidan på webben.

Alla fält töms så att du kan skriva in dina nya uppgifter. De fält du ska fylla i är följande:

- Profile Name** Vad du ska kalla profilen. Ge den ett bra namn, till exempel namnet på din leverantör eller något.
- Host Name/Address** Webbadressen till din server. För Telenordia är det ftp.tninet.se.
- Host Type** Den värdator du kopplar upp emot. För Telenordia kan du välja Automatic detect.

LADDA UPP

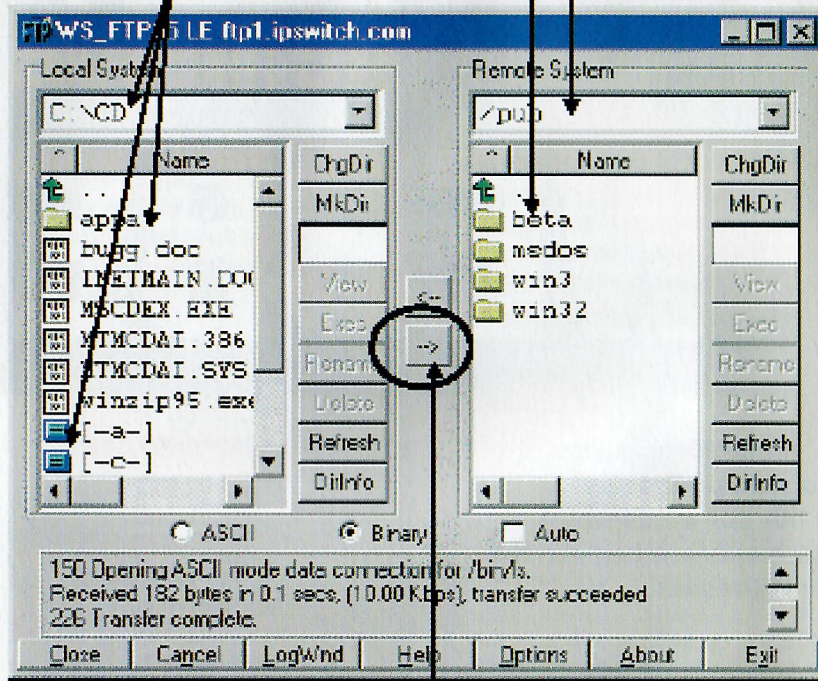


Notera att det vi visar bara är exempel på hur det kan se ut. Kontrollera med din leverantör för att se hur det fungerar just för denne. Rutinerna för publicering ändras också jämt och ständigt varför det vi skriver här kan vara inaktuellt när du läser det.

På den vänstra sidan visas mappar, filer och enheter på din egen dator.

Här visas de filer och mappar som finns i den mapp du befinner dig i.

Här visas vilken mapp du befinner dig på datorn du har loggat in på.



Använd den här knappen för att skicka upp dina filer.

User ID Ditt användarnamn, eller id för din hemsida. Ovan är detta jh1187u.

Password Här ska du fylla i ditt lösenord. Du kan också kryssa i rutan Save Pwd så slipper du fylla i lösenordet varje gång du loggar in.

Sedan är allt klart. När du klickar på OK så försöker WS_FTP att logga in så se till att du är online. Om allt går som det ska så loggas du in. WS_FTP ser ut som en filhanterare med två fönster.

Din dator finns i det vänstra fönstret och den uppringda datorns filstruktur i det högra fönstret.

Leta reda på den mapp där du har dina filer som du ska tanka upp i det vänstra fönstret. Det kan se ut ungefär på följande sätt:

För varje fil som överförs visas en dialogruta som visar status för överföringen. Är det små filer går det ganska fort, men för större filer kan det ta lite längre tid.

Vill du ta bort filer markerar du bara filerna och klickar på knappen DELETE. Du kan också skapa undermappar om du vill. Det gör du genom att klicka på knappen MKDIR.

När allting är klart avslutar du kontakten genom att klicka på knappen Close längst ner i vänstra hörnet i Ws_ftp. Vill du senare koppla upp igen klickar du på Connect (samma knapp som Close fast i nedkopplat läge).

DU BESÖKER OSS NOG VARJE DAG!

Eller rättare sagt, någon av våra 18 000 webbhotellgäster.

Mer än var tionde aktiv webbplats hanteras av våra servrar, besökta av en miljon människor varje dag. Servrarna är placerade i en av Sveriges modernaste och säkraste webbhotellanläggningar.

Allt för att just den webbsida Du vill besöka skall finnas tillgänglig just nu.

Du är alltid välkommen till oss, både som besökare och gäst.

FS DATA 
Möjligheternas webbhotell

WWW.FSDATA.SE • TEL. 020-91 75 00